

فعالیت‌های کمپانی انگلیس در زمان کریم خان

۱۵ مهر ۱۴۰۳ ساعت ۱۰:۵۲

پس از استقرار حکومت کریم خان و آرامشی نسبی در سراسر ایران بار دیگر کمپانی انگلیسی به فکر ایجاد پایگاه در سواحل ایران افتاد.

بعد از مرگ نادرشاه، فعالیت‌های کمپانی هند شرقی بنا به دلایلی در ایران کم‌رنگ و حتی متوقف شد. اما در با روی کار آمدن کریم خان، این کمپانی تلاش‌های جدیدی را برای فعالیت در ایران آغاز کرد. با این حال کریم خان در برابر این درخواست، دیدگاه‌های خاص خود را داشت:

«پس از استقرار حکومت کریم خان و آرامشی نسبی در سراسر ایران بار دیگر کمپانی انگلیسی به فکر ایجاد پایگاه در سواحل ایران افتاد نماینده‌ای از طرف کمپانی برای ایجاد پایگاه در بوشهر که پس از بندر عباس مرکز تجارت شده بود به شیراز نزد کریم خان آمد. کریم خان و دربار او ابتدا مخالف دادن هر گونه پایگاه و امتیازی به کمپانی بودند و به پیشنهاد آنان با سوءظن می‌نگریستند. زیرا آوازه تسخیر هند به گوش همگان رسیده بود. کریم خان می‌گفت انگلیسی‌ها با خدعه و نیرنگ هند را تسخیر کردند و اکنون قصد تسخیر ایران را دارند اما نیاز کشور به کالاهای کمپانی و ضرورت صادرات کالاهای ایرانی به تدریج کریم خان را وادار کرد که اجازه گشایش دفتر تجاری در بوشهر را به آنان بدهد. اکنون مشخص بود که هیچ نیروی دیگری به جز انگلستان، انحصار تجارت در خلیج فارس را در دست ندارد. این دوره که نیمه دوم قرن هیجدهم است مقارن با تسلط انگلستان بر هندوستان و تولد سرمایه داری است. بر طبق امتیازی که کریم خان به کمپانی واگذار کرد به آنان اجازه داد تا یک نمایندگی بزرگ در بوشهر ایجاد کنند، به هر میزان که تجهیزات نظامی لازم دارند، در آن مستقر کنند و به تجارت انحصاری بپردازند. همچنین از حقوق گمرکی معاف شدند و انحصار ورود پارچه‌های پشمی به آنان واگذار شد تجارت کمپانی بسیار رونق گرفت.»

منبع: علیرضا ثقفی خراسانی، سیر تحولات استعمار در ایران، مشهد، نشر نیکا، ۱۳۷۵، ص ۹۳

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۸۴۲/فعالیت-کمپانی-انگلیس-پایگاه-فعالیت>